

Vzdělávací politika

Vzdělávací politika

- Principy, priority a metody rozhodování o vzdělávacích institucích. To zahrnuje:
 - Strategické cíle rozvoje vzdělávání
 - Legislativní rámec vzdělávacích institucí
 - Způsob financování vzdělávání
 - Stanovení obsahu a cílů vzdělávání
 - Ovlivňování podmínek činnosti vzdělávacích institucí

Působnost vzdělávací politiky

- Školské instituce – uplatněna legislativně potvrzená moc státního aparátu
- Mimoškolské vzdělávací instituce – kulturní, duchovní, tělovýchovné, výrobní a zájmové pro volný čas
- Rodina a neformální skupiny

Prameny vzdělávací politiky

- Je určována
 - hodnotící **analýzou současného a předchozího stavu vzdělání (vzdělanosti)**,
 - **prognózou dalšího vývoje** společnosti v zemi,
 - existujícím stavem, tj. reálně uskutečněnými přeměnami vzdělávacích institucí a vzdělávacího procesu

Předmět vzdělávací politiky

- Úloha státu v řízení vzdělávání
- Programy rozvoje vzdělávání
- Prostředky uplatňování vzdělávací politiky
- Subjekty vzdělávací politiky

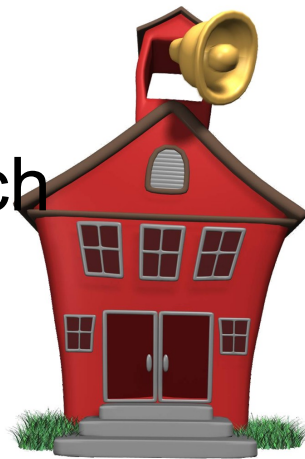
Úloha státu v řízení vzdělávání

- Dva typy řízení vzdělávání státem:
 - *Centralistický model* – plánování a rozhodování provádí ústřední politický orgán, hierarchicky nižší instituce změny realizují (Francie, ČSSR)
 - *Liberalistický model* – ústřední politické centrum nemá silný vliv, rozhodování se děje na nižších úrovních – kraje, okresy, obce (Anglie, ČR)
- Extrémní póly – většinou neexistuje vyhraněná varianta (Anglie – státní kurikulum, ČSR – několik vzdělávacích programů na ZŠ)

Programy rozvoje vzdělávání

- Koncepční dokumenty zpravidla na dlouhodobější časový úsek (i 10 let a více)
 - Národní program rozvoje vzdělávání (Bílá kniha z roku 2001) vize rozvoje českého školství s cílovými daty pro změnu v letech 2005 až 2010 (prodlouženo do roku 2015).
 - Jejím přijetím byl Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy udělen impuls k postupným změnám ve všech oblastech vzdělávání s ohledem na budoucí rozvoj společnosti.

– **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007** obsahuje cíle a kritéria vzdělávací politiky doprovázené koncepční, metodickou i finanční podporou v rozvojových programech na státní úrovni. Kraje tyto trendy a cíle rozpracovávají podle svých specifických podmínek a potřeb, navrhují a zdůvodňují svá konkrétní řešení.

Prostředky uplatňování vzdělávací politiky

- Školská legislativa
 - Zákony, vyhlášky, právní výklady, metodické pokyny
- Výkonné orgány státní správy
 - Ministr školství
 - Česká školní inspekce
 - Vedoucí školských úřadů a příslušní úředníci
 - Ředitelé škol a školských zařízení
 - Obce (nejsou orgánem státní správy, ale místní samosprávy)

Subjekty vzdělávací politiky

- Zvolení politici
- Školská administrativa
- Organizace učitelů
- Rodičovská veřejnost
- Zaměstnavatelé
- Žurnalisté
- Pedagogičtí a jiní experti

Školská legislativa

Základní dokumenty

- Ústava České republiky
- Listina základních práv a svobod

Zákony

- *Zákon ze dne 24. září 2004 o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání č. 561/2004.*
- *Zákon ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o doplnění dalších zákonů č. 111/1998.*
- *Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č. 563/2004.*

Vyhlášky a nařízení

- *Nařízením vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě č. 564/2006 Sb. – určování výše platu*
- *Vyhláška č. 410/2005 Sb. – hygienické požadavky na prostory pro výchovu a vzdělávání*
- *Vyhláška č. 317/2005 Sb. – další vzdělávání pedagogických pracovníků*
- *Vyhláška č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání na konzervatoři – podmínky organizace vzdělávání, hodnocení,...*

Právní výklady

- Přesně a závazně definují to, co je v zákoně nejednoznačně uvedeno
- *Informace k vyplňování ročníkových vysvědčení v SŠ a v konzervatořích* - přesný popis, jak vyplňovat vysvědčení na středních školách a konzervatořích
- *Právní výklady 3/2006* - mimo jiné, problematika závěrečného hodnocení žáků, kteří byli z některého předmětu „nehodnoceni“ nebo „uvolnění“

Metodické pokyny

- Předpisy, jak postupovat v určitých situacích
- *Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT*
- *Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení*

Česká vzdělávací soustava

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání – ISCED 1997

- 0 – preprimární vzdělávání (MŠ)
- 1 – primární vzdělávání (1. stupeň ZŠ)
- 2 – nižší sekundární vzdělávání (6. – 9. tř.)
- 3 – vyšší sekundární vzdělávání (10. – 13. tř. SŠ)
- 4 – nástavbové školy
- 5 – vyšší odborné školy, bakalářský a magisterský st. VŠ
- 6 – doktorské studijní programy

Obecné podmínky vzdělávání

- Na ZŠ, SŠ a VOŠ začíná školní rok 1. září a končí 31. srpna následujícího roku
- Poslední dva měsíce jsou školní prázdniny
- Vyučovací hodina trvá 45 minut
- Vyučuje se 5 dní v týdnu
- Povinná školní docházka
 - Zavedena v roce 1774
 - Trvá devět let
 - Plní se na základní škole, gymnáziu nebo konzervatoři, zákon umožňuje i individuální vzdělávání bez každodenní návštěvy školy

Předškolní vzdělávání

- Zabezpečují mateřské školy pro děti zpravidla od 3 do 6 let.
- Vzdělávací program pro předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Rozhodnutí, zda bude dítě navštěvovat mateřskou školu, záleží jen na rodičích.

Základní vzdělávání 1/2

- Stupeň základního vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání na
 - základní škole
 - nižším stupni víceletého gymnázia
 - nižším stupni osmileté konzervatoře
- Trvá 9 let, obvykle od 6. do 15. roku
- 1. stupeň je pětiletý a je poskytován základními školami
- 2. stupeň je čtyřletý a může být absolvován na ZŠ, gymnáziu nebo konzervatoři

Základní vzdělávání 2/2

- Výsledky vzdělávání jsou vyjádřeny klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací
- Na konci každého pololetí se rozdává vysvědčení
- Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení z devátého ročníku nebo příslušného ročníku gymnázia resp. konzervatoře
- Míra nedokončenosti základního vzdělání je v ČR menší než 1 procento.

Střední vzdělávání

- Prochází jím většina populace
- Předpokladem pro přijetí je ukončení základního vzdělávání a splnění podmínek přijímacího řízení
- Forma může být denní, večerní, dálková, distanční, kombinovaná
- Jiné formy, než denní jsou obvykle o jeden rok delší

Střední vzdělání s maturitou

- Lze dosáhnout úspěšným ukončením studia na gymnázium nebo na střední škole
- Cílem je připravit studenty na výkon náročnějších kvalifikovaných povolání, nebo ke studiu na terciální úrovni
- Je ukončeno maturitní zkouškou a dokladem je vysvědčení o maturitní zkoušce

Střední vzdělání s výučním listem

- Trvá dva až tři roky
- Cílem je připravit studenty k výkonu kvalifikovaných činností, kde převládá manuální práce
- Ukončuje se závěrečnou zkouškou, dokladem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

Nástavbové studium

- Pro absolventy tříletého vzdělávání s výučním listem
- Trvá dva roky
- Je ukončeno maturitní zkouškou

Střední vzdělání

- Trvá jeden nebo dva roky
- Určeno pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Ukončuje se závěrečnou zkouškou a dokladem je vysvědčení o závěrečné zkoušce

Konzervatoř

- Velmi specifický druh vzdělávání
- Připravuje studenty pro výkon náročných uměleckých nebo pedagogických činností v oblasti hudba, tanec, zpěv a dramatické umění
- Trvá šest až osm let
- Je ukončeno maturitou nebo absolutoriem

Vyšší odborné vzdělávání

- Patří do terciálního vzdělávání, rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti získané ve středním vzdělávání a poskytuje praktickou přípravu pro výkon náročných povolání, která nevyžadují vysokoškolský diplom.
- Je určeno maturantům.
- Trvá tři roky včetně odborné praxe
- Ukončuje se absolutoriem, v jehož rámci je obhajována absolventská práce.
- Absolventi získávají titul DiS. (diplomovaný specialista)

Vysokoškolské vzdělávání

- Dlouhá tradice
- 1348 založena v Praze Karlova univerzita – nejstarší ve střední Evropě
- Systém transformována na dvouступňový – bakalářský a navazující magisterský studijní program

Bakalářský studijní program

- Je tří až čtyřletý
- Je zaměřen na přípravu k výkonu povolání a ke studiu v navazujícím magisterském studijním programu
- Ukončuje se státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba bakalářské práce
- Absolvent získává akademický titul bakalář (Bc.)

Magisterský studijní program

- Je zaměřen na získání teoretických poznatků, na jejich aplikaci a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti; v oblasti umění je zaměřen na tvůrčí přípravu a rozvíjení talentu
- Studium je ukončeno státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce
- Magisterský navazující program může být jedno- až tříletý, samostatný magisterský studijní program čtyř- až šestiletý
- Akademické tituly odrážejí charakter studijních programů (Mgr., Ing., MgA., MUDr., ...)

Rigorózní zkouška

- Absolventi magisterského studijního programu s titulem Mgr. Mohou vykonat v téže oblasti studia státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce.
- Po jejím vykonání se udělují tituly jako JUDr., PhDr., RNDr.,....

Doktorský studijní program

- Určen absolventům magisterských studijních programů
- Zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu, vývoje nebo tvůrčí činnost v oblasti umění
- Studium je ukončeno státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce
- Uděluje se akademický titul doktor (Ph.D.)

Spolupráce rodiny a školy

- Škola a rodina jsou dva rozdílné světy se společným cílem – zajistit optimální vývoj dětí.
- Dnes pozorujeme tendence přiblížit školu rodině co nejvíce.

Důvody sbližování rodiny a školy

- Vliv rodinného zázemí na školní úspěšnost;
- Odbourání handicapů z rodiny;
- Rodiče jsou klienty školy;
- Možnost podpory školy ze strany rodičů.

Nabídka aktivit pro přiblížení školy rodině

- Podpora rodičovství
- Komunikace
- Dobrovolnictví
- Učení doma
- Rozhodování
- Spolupráce se širší komunitou

Úrovně vztahů rodiny a školy

- Platformy pro komunikaci
 - třídní schůzky
 - konzultační hodiny
- Mikroúroveň
 - způsob, jakým učitel komunikuje s konkrétními rodiči v různých situacích

Doporučené fáze rozhovoru učitele s rodičem

- Příprava
- Zahájení rozhovoru
- Popis situace
- Interpretace situace
- Hledání shody
- Závěr vyhodnocení

Z čeho studovat

- PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál, 2001.
- Vzdělávací systém České republiky. Praha: Národní vzdělávací fond, 2006.
 - Přístupné i na internetu:
http://www.nvf.cz/publikace/pdf_publicace/euroguidance/cz/vzdelavaci_system_2006.pdf
- Texty v Elfu a v ISu – Školská legislativa, Česká vzdělávací soustava a její kontext, Škola a rodina

Úkol č. 9

- Přečtěte si texty k tématům v Elfu nebo v ISu.
- Najděte informace o vzdělávacím systému některého státu, který je vám sympatický a porovnejte jeho vzdělávací systém s naším. Jaké jsou rozdíly? Je podle vás jednodušší nebo složitější?

